

Szólott a bűvös fuvola,

megbolondítva nagyapámat,

félszemű, viharvert kalózt,

szájában lógott pipája,

vörös kendő fedte fejét,

nem ismerte fel hitvesét,

mogorván szegődött nyomába.

Hogy nagymama felismerte-e

a kalózban imádott férjét,

nem derül ki immár soha,

mint mágnes vonzotta magához.

Vígan szólott a fuvolája,

egy garni szálloda homálya

nyelte ideiglenesen el,

nagyapa vakon ment utána.

Álarcaik sem vetették le,

tényleg nem ismertek egymásra,

ruhájukon alig lazítva,

egyesültek egy nyoszolyán.

Életük legszebb éjszakája,

várt rájuk, s künn a lagúnán,

szólottak a mandolinok,

villódtak vad tűzijátékok,

dörögtek az ágyuk, petárdák

lobbantak, el s a bús kalóz,

Euterpé karjai közt,

a kékes, zöldes lilás fényben,

úgy érezte, hogy álmodik,

de sehogy se ért véget álma.

A múzsa forgott körülötte,

hívogatón szólt fuvolája.

Hajnalban álarcuk levették,

s döbbenet ismertek egymásra,

egy korty grappát ittak gyorsan,

s levetköztek a ragyogásban.

Kacagva simultak egymáshoz,

künn dübörgött a karnevál.

Önmaguk keresték a másik

szemében, kitárult a testük.

Feleslegessé vált minden

magyarázat, vak szenvedély

sodorta őket a halálig.

2.

Kézen fogva a forgatagban

Nagymama sóhajt, megremeg

soha nem lehet vége már,

szemhéja mögött dübörög

a velencei karnevál.

Euterpét és hódolóját

farsang sodorja, február,

hátuk mögött ólalkodik

veres álarcban a halál.

De nem találhat rájuk soha,

hisz Euterpé nagymama,

kézen fogja a vén kalózt.

Köröttük állat maskarák,

tragikomikus maszkurák.

Feltűnik minden, ami volt.

3.

A karneváli láz

Vad forgatagban tűnnek el,

nyomuk egy jégeső felissza,

soha nem fordulhatnak vissza,

szenvedélyük sem szünetel.

Sodorják víg nyári napok,

és mélakóros orosz ősök

szomorú dekabrista ősök,

árnya, táncoló asztalok

és békebeli nagy havak,

megduzzad, kiönt a patak,

derékig vízben a nyírfák,

de az a karneváli láz,

rázza őket és fuvoláz

Euterpé, ahogy megírták.

4.
A felnőttek is játszanak?

De jó a japán háború.

Váll-lövést kap nagyapa,

bal karja nem lesz régi már.

Üldögél a tóparti hintán

és hallgatja, amint nagymama

Chopin kerengőket játszik,

diadalmas clavicordján.

Biliárdozni sem képes,

nem engedelmes a keze,

üldögél a csikorgó hintán

és nézi amint Euterpé

régi álarcát feltéve,

a kerten át közeledik.

Nem, még nem lehet vége. Már

kiönti tintáját az alkony

a nyírfákra és közeledik,

Euterpé, szól fuvolája,

felvillan a lovasroham,

nem süllyed el Mandzsúria,

de kalózzelmezővel karján

jő Euterpé. Mit akar?

A bokrok közül leskelődünk,

Andrej és én. Nem értjük őket,

jelmezekben fonódnak össze,

egy általuk hallott keringő

dallamára lejtve tova,

tűnnek el a nyírfák között,

elnyeli őket a homály.

„A felnőttek is játszanak?” –

kérdezem Andrejt tétován.

S didergőzünk a sötétségben.

5. Szent Iván éjjelén

Nem feledem soha el a júliusi éjszakát,

Felpróbáltuk Andrejjel a két különös álruhát.

megremegve éltük át a velencei karnevált.

Andrej kalóz jelmezt öltött, Euterpé lettem én,

sétálgattunk a folyosón, Szent Iván vad éjjelén.

Hold ragyogott a tükrökben, lázas szemünkben a fény.

Kart karba öltve kószáltunk, két habókos árnyalak,

megszólalt a fuvola is, bűvölt a sok árnyalat,

melyet nem hoz vissza semmi, kitartott a kábulat.

Hirtelen gyúltak a lámpák, ott volt az egész család,
elsápadva, megremegve vettük észre nagymamát,
haragszik-e? találgattuk, levéve a maskarát.

Andrej akkor előlépett, a nadrágja lötyögött,
fél szemét kendő takarta, jobb szemében rőt körök
kavarogtak, felizzottak, rekedt hangon dörmögött.

„Még nem voltunk Velencében, de bűvöl a karnevál,
álarcosok, maszkarások, vízre száll a régi nyár,
halál bujkál a tömegben és fejhangon kiabál.”

Visszavettük álarcaink. Euterpés a kalóz,

hallgattuk, amint a kertben szép ruszalka halihóz,

csábítva sihedereket. És megtetszett ez a póz.

„Ilyenek lehettünk mi is!” – hallottuk még nagyapát,

beteg karjával ölelte, szorította nagymamát,

és ott voltunk Velencében, láthattuk a karnevált.

Közben nyírfák közt kószáltunk, patakából a rém kijött,

a ruszalkák közt totyogott, egy kis szöszkét üldözött,

de nem érte utol soha, a hintáknak ütközött.

Euterpé sem volt rest és megfújta a fuvolát,

felénk fordult a szörnyeteg, nehézkesen táncikált,

akár láncra kötött medve, szemében izzott a láng.

Körülötte szép ruszalkák forogtak holdfényben el.

A Mennyei Nagyúr is víg. Mindent össze is kever.

Nem győzhet az éjszaka még bűnös förtelmeivel.

Nyolcvan éve is van ennek, el soha nem feledem.

„Ne adjátok soha fel, ne, győzni fog a szerelem,

akár Jézust jó Szent Kristóf, átal viszen a vízen.

Vetkőzzetek – szólt nagymama –, minket illet jelmezünk,

felvesszük még utoljára, mielőtt tovább megyünk.

Ha testünk megöregedett is, fiatal még a szívünk.”

„Szomorú és érthetetlen az ország, ahol élünk,

de tovább menni innen, nincsen semmi esélyünk –

szólt nagypapa, a vén kalóz. – Mondjátok, hogy nem félünk.”

Máris a ruszalkák között forogtak önfeledten.

Járták a régi táncukat, örökös szédületben.

És közben szólt a fuvola, hangjától visszaretten,

a bokrok között lapuló, rájuk leskődő halál.

Szent Iván éjszakája van, vízbe fuldokol a nyár.

És tart egyre, azóta is az a régi karnevál.

+ Az élete végén íródó, nagy, emlékező versciklus felejthetetlen nagyszüleinek állít emléket, régi, velencei, karneváli kalandjuk felidézésével. „Amelynek – Léna nagymama emlékezete szerint – kitüntetett és frivol része volt a családi legendáriumban, a családtagok, hitték is, meg nem is, hogy nem ismerték volna fel egymást jelmezeikben.” Erre a sugárzó élményre vetíti rá saját élményüket, kisgyerekként, bátyjával, Andrejjel egyszer meglesték nagyanyjukat és nagyapjukat, amint a régi jelmezben kóvályognak a kertben, s egy Szent Iván éjszakán, végrehajtva régi vágyukat ők is beöltöztek a jelmezekbe. Azt hitték botrány lesz, hiszen váratlanul leleplezték őket, de folytatódott a varázslatos Szent Iván-éj, s a nagyszülők nem haragudtak meg, átvették a jelmezeket, mintha mi sem történt volna, s Euterpévé és kalózzá változtak megint. – Tatjana Bogdanova